

PEST, I. félv.

19. szám.

Május 12. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félévre 1 fnt 31 kr., egész évre 2 fnt 62 kr.; vidékre félévre 1 fnt 40 soron fölül, egyszeri közlésért 1 fnt 70 kr., egész évre 3 fnt 40 kr. ért 2 f., ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr. számítatik. Az előfizetési pénzeket, valamint a lapba szánt kéziratokat a Sz.-Istv.-Tars. igazgatóságához kérjük intéztetni.

A gyermeke-zredes.

(Történeti elbeszélés a XII. századból).

IV.

A gyermeke-zredes.

Másnap reggel a felkelő téli nap, mint rezgő rubin lebegett a láthatáron és sugarai egy szép terem kék-, zöld- és vörösre festett ablakain törtek át, hol a kis Jancsi és nővére, a kedves Vilmácska feküdtek, mind-egyik egy külön tiszta, de egyszerű ágyban s édesesen és szelíden álmodtak elköltözött szüleikről. A harangjáték megragadó szép csengése, mely a lélekemelő „Téged Isten dicsérünk” ének dallamát hangoztatta szét a tiszta s tünde légtérben, keltette fel a gyermekeket álmukból, mely még sohasem esett az atyátlan s anyátlan árváknak oly jóízűen, mint ép ez éjjel. Csakhamar mindketten a tölgydeszkázatu padlaton térdeltek és elvégezték szokott reggeli imájokat, melyben egy „Miatyánkkal” elhunyt szüleikről is megemlékeztek; ekkor már egy kis fiu állt mögöttük, ki két csinos porcellán esésében édes tejet s ezen kívül fehér kenyeret hozott számukra reggeliül, de egyszersmind tudokra adta, hogy mihelyt a szép táborizene harsogását meghallják, siessenek azonnal az ajtón ki az udvar terére.

S csakugyan kevés vártatva egy kis ágyu dördülése hallatszott s harezi induló vidám hangja harsant meg először a távolból. — azután mindig közelebb és közelebb.

Jancsi és Vilma rögtön kirohantak az ajtón. Egy nagy udvart láttak szemök előtt elterülni, melyet négy sor magas nyárfá metszett végig, melyek most ezüstfényű lepellel voltak borítva. Ezen fasorok ellenkező végén faemelvény volt készítve, melyen fekete és sárga szőnyegek voltak kiterítve, s melyeket minden oldalról kisebb-nagyobb hasonszínű zászlók ékítették. Öt sárga színű kelmével beterített lépcső vezetett az állvány üléséhez; a nyárfák mindegyikén hasonló színű zászlók

lengtek, belebb a háttérben sánczként kisebb földhal-mazok emelkedtek.

Most ismét löttek; csupa örömrivalgás hangozott szét mindenfelé; ezt trombitaharsogás és dobpergés követte.

Jancsi és Vilma csodálva szemlélték, a mi jelenleg köröttek végbement.

Most különféle hangszerekből alkotott, megragadó szép s öszhangzó induló harsant meg a tiszta légen át az udvar tágas terén; egy kis zenészekből, hatvan-két gyermekből álló csapat, mely világos kék egyenruhát viselt vörös hajtókával és fehér szegélyzettel, lépdegélt a zene ütényei szerint előre; élükön egy magasra nőtt fiu lépdelt megaranyozott pálezával, melynek felső végéhez ezüstgomb volt erősítve; ez a csapat zenefőnöke volt. — Ugyanezen csapat élén jött három gyermek kis sip-ládákkal, ezután 21 kis hegedűs, két gordonos, két bőgös, 3 dobos, 6 fuvolás, 2 fonsipos, 4 klárinétos, 2 fagótos, 4 vadászkiürtös, 4 trombitás, két gyermek kézidobbal, kettő közönséges dobbal, kettő réztányérral, s végével két kis fiu csinos hadi doboes-kával. *)

Ezen kis zenebanda mögött, mely a közép nyárfasor végén félkört képezett, egy, nyolezvan nagyobb fiuból álló gránátos csapat marsolt kevélyen s mereven előre egy kapitánynyal élén. A derék ifjonzok kevélyen viselik a medvebőrből készült hegyes sipkát fejükön s egész magaviseletök oly igazi katonás volt, mint-ha már rég szagolták volna a esatater lópor-füstjét.

Utánok mindjárt két csapat gyalog-katona lépdelt

*) Történeti források után.

már gránátos sipkáját is elveszté, volt irányozva, s megható volt szemlélni, mint nem engedte többé ama kis fiu sem, kit a koldusnő a deszkaemelvénynen ölében tartott, hogy anyja még továbbra is visszatartsa, hanem kézzel-lábbal dolgozott, hogy szabadulhasson, mialatt félig sirva, félig örömrivalgva kiáltozá: hogy ő a szorongatott zászlótartóhoz akar sietni, hogy annak zászlóját megmentse!

De ez már most más, egészen hivatlan küzdőcsapat nyert. A tullmezei kis Janesi, ki eddig lángoló szemekkel nézdelte a kitünő harez menetét s mint afféle igazi katona-ivadék, minden megújuló pillanatban nagyobb s végül ellenállhatlan vágyat érzett magában, hogy a tüzes harezfiak dicső harezába vegyüljön, most, azon elhatározó pillanatban, midőn a kifáradt zászlótartó kezéből a pompás zászló végül kihullott s a sárga csapat három muskétása utána rohant anélkül, hogy valakit kérdezett is volna, a harez zömébe rontott, itt is, ott is, jobbról-balról, amugy magyaros ütlegeket osztogatott vastag öklével, nagybátran kiragadta a sárga muskétások egyikétől a tompa kardot s a következő pillanatban a bágyadtan elhanyagolt zászlótartó előtt állott. Egyik kezével a meglehetősen nehéz zászlót ragadva meg, a másikkal utat nyitott magának a hivatlan megjelenése fölött észrevehetőleg zavarba jött muskétások sorain, még egynéhány ütleg jobbra balra s most Janesi, a merész győző, a gyorsan hatalmába kerített zászlót a deszkaemelvénnyel előtt álló s a lelkesült ifjút azonnal fölismerő gyermekezedes lábaihoz

tevé le, ki őt ily barátságos üdvkiáltással zárta karjaiba:

„Bravo! te derék ifju, te igazi katona-ivadék vagy!”

A szép harezjáték végre járt. A gyermekezedes hatalmas „lábbhoz!”-t dörgött a kimerült sorok közé; a kis hadfiak ezután csakhamar gulaszerűleg összeállított puskáik mellett állottak s guggoltak, ugy szintén a kis tüzerek is rendszeres sorokba összetett ágyúik előtt.

A nézők a deszkaemelvénnyel leszállottak s összegyülekeztek a győző, a bátor tullmezei Janesi körött, kit a gyermekezedes barátságosan kezénél fogott s e szavakkal mutatott be a körülállóknak: „Ezredem egyik új ujonca! külsége ugyan csak gyermeket árul el, de ő egy férfinak bátorságával s egy angyalnak hitével bír!”

Ezután ismét karjaiba zárta az ifju győzőt s barátságosan mosolygott a félénk Vilmára, ki most szintén bátyjához jött le s mondá erőteljes hangon: „Weitmann Janesi, mától fogva ezredem zászlósa vagy, mert te magad vitted ki magadnak hadtestem zászlójának diszjelét. Miután jámbor lelkedet már a tullmezei erdőben tanultam ismerni, legyetek te és nővéred az én gyermekeim s én ezentúl elüljáróim beleegyezésével szüleid helyét kívánom pótolni.

— Ohó! hangzott ekkor közbe egy erős s mély hang, „csak hogy itt még másnak is van közbeszólása; ezek a gyermekek az én tulajdonom!”

Folytatása következik.

A z é n i m á m.

Hogyha jó a reggel s meszsze száll az álom,
Nem ringatja lelkem, nem ül szempillámon;
A legtisztább ima, a legédesebb érzet,
A mely e kebelben legelőször ébred
S üdítőleg hat rá, mint reggeli harmat,
— Epedő fohásként így hagyja el ajkam:
„Oh adj Uram néki örök nyugalmat!”

És terhes nap után, hogyha jó az este,
Meghajlik a térdem, leborulok esdve
S a leghőbb ima — mint virágról a pára —
Fölemelkedik a magas ég boltjára,
S Isten előtt forró hálászókat hallat,
— Ezt is azzal kezdem, ezt is azzal végzem:
„Oh adj Uram néki örök nyugalmat!”

Hogyha kínok alatt roskadoz a lelkem;
S a ki enyhitené, senkire se letem;
Csak egyedül hordom édes-bús fájdalmam,
Megenyhítve olykor egy őszinte dalban,
Mi az ajknak, szívnek enyhületet adhat —
— Az e hő kíváнат, folytonos imádság:
„Oh adj Uram néki örök nyugalmat!”

S ha csábjaival jó száz-szinű kísértet:
Mit fölesatolhatok, mint szent drága vértet;
Mi a súlyos harezban bátorit, védelmez,
Min visszashállhatok édes Istenemhez,
S reszkető ajkam, mint győzelmi dalt dalhat,
— Az e szent gondolat, nyugtot adó óhaj:
„Oh adj Uram néki örök nyugalmat!”

Hogyha keblem egén egy-egy szép nap támad,
Elhomályosítani, ha siet a bánat;
És szünetnélküli harezmező a keblem:
E létölő terhet oly könnyű emelnem,
S türom, bár a végzet még annyi kint adhat:
— Ha elrebegetem örökös fohászom:
„Oh adj Uram néki örök nyugalmat!”

Ha öröm, ha bánat — enyh- és szenvedéssel,
Ha mosolygó nappal, zivataros éjjel;
S míg az édes álmot hasztalanul várnám,
Egy-egy forró könyvtől nedvesedik párnám,
Míg a találkozás végkép vigasztalhat,
Ez lesz, mindig ez lesz az én imádságom:
„Oh adj Uram néki örök nyugalmat!”

R. Farkas.

Bakonyi viszhangok.

(Vége.)

Működésünk inkább a buzdítás, mint a sopánkodás vagy korholás terén mozogjon, mert a vakot is nem úgy ovjuk meg a botlástól, ha előbbeni botlása s eleséseért dorgáljuk, hanem ha őt ovatosan vezetjük. Általában a jónak és szépnek, szóval a valláserkölesi érület fölélesztésének vonzó ereje a helyesen alkalmazott példák élénk rajzolásában rejlik; — a mi a szemnek a jóltalált rajz: az a léleknek a jól s élénken alkalmazott példa. — Ott kell pedig igyekeznünk egész befolyásunkat felhasználni, hol a szív s a lélek még hajlékony, s az alakok befogadására még lágy s engedékeny; az evangéliumi mag is a porlékony jó földben hozott százszoros gyümölcsöt, míg az utfélre s közziklára esett mag elveszett. Az ártatlan gyermekreget válaszszuk tehát valláserkölesi törekvésünk nemes eszközzel, terjesztőül a böles Alkotó s ápoló anyatermészet azon bámulatos figyelmeztetésénél fogva, melylyel a szorgos méhekhez utasítottunk, szemlélvén azokat, miként szállongnak virágról-virágra, s a porodák felfogása s elhordása által a virágkehelyben a gyümölcsözésre nagy befolyással vannak, s azt elősegítik. A mit itt az öntudatlan ösztön a természet nagy gazdaszatában szakadatlanul végbevisz: szolgáljon öntudatos ösztönül valláserkölesi irodalmunk terjesztésénél olyképen, hogy gyermekeink, mint a fürge méhek jó és hasznos könyveket kapván, azok tartalmát általunk lelkesítőleg értelmezni hallván: a családi körbe vigyék s terjeszszék, s önnét a koreszmék ferde esábtanait, a „Népszászó“ hamis színezetét kiszorítván, százszoros gyümölcsöt termeljenek.

Üdvös eszme, de nagy feladat, kivált ha meggondoljuk, hogy alkotandó e népirodalmunk főkelléke nem az leszen egyedül, „hogy a nagy közönséghez leereszkedve terjedjen, hanem hogy a tömeget is lassankint a műveltség azon fokára emelje, melyen már a nemes, jó és szép iránt is bír fogékonysággal“, ha meggondoljuk, hogy híveink legalsó rétegeiben még mindig megrögzött balítéletekkel, babonás hiedelemmel s ingadozó meggyőződéssel találkozunk: — ha meggondoljuk, hogy saját zilált körülményeink ¹⁾ s híveinknek irántunk itt-ott mutatkozó bizalmatlansága nem csekély akadályt gördítenek élénk.

Azokban a biztos siker megnyeréséhez az egyedüli lelkesültség még nem elegendő, hanem elengedhetlenül szükséges, hogy az előttünk álló gátokat eltávolítani iparkodjunk, hogy az annyira szükséges bizodalmat s tekintélyt — mit már főnebb is sürgöltünk —, mielőbb visszaszerezzük, mert csakis ezek hiánya mellett, sőt az ellenszenvre támaszkodva szülemenek az Áldor Imrék, Ribáriak, kik hívőkre találnak, hogy a „sötétség terjesztői vagyunk“, s oly kinesszom asok, hogy a „koporsó fölött azt a pár csepp szentelt vizet pénzért fecskendezük szét, s általában pénzért imádkozunk.“ A dologban nem az a megdöbentő, miszerint találkoznak emberek, kik magokat ily alaptalan s ép azért embertelen vádoskodásra lealacsonyítják, ²⁾ hanem az, hogy ily rágalmaknak tömeges hívői vagynak!

¹⁾ Lehetlen fájdalmas megjegyzés nélkül hagynunk a kath. néptanítóknak több nyilvános lapban, sokszor méltatlanul hozott azon törekvését, melylyel az „ostyasütés“, „sekrestyéskedés“ sőt a kántor-teendők ellen is kikélnék, s bizonyos „uraskodás“, „beleavatkozás“ terhéről panaszkodnak; világos jelül: hogy az egyházi alárendeltséget nem szeretik. Ezt annál biztosabban kimondhatjuk, mert az üldözöbe vett kath. papság — illetőleg saját princezipálisai — mellett ritkán emelnek hangot! — Pedig ha iskolánkban mulasztás történt a felelőség főszulya őket illeti.

²⁾ „Nines valami vérlázítóbb“ — mondja Á. I. — de nem

Ezen szomorú helyzetünköl önkényt foly, miszerint teljesen a védelmi tőrre szorítottunk. Az ellenünk rendszeresen megkezdett izgatás nem mai esemény: nem ismertük fel t. i. a nemzetellenes kormány közegeinek vas következetességgel üzött azon politikáját, melylyel a lelkészkező papságnak, mint különben is nemzeti érzelmeinek, tekintélye s befolyása ellen tört. Az „üsd a pásztort,“ volt jelmondata, hogy az elterelt juhokat könnyebben hatalmába ejthesse, s a patensek örve alatt zsarolhassa. A nép lassankint a vallás iránt is közönyös lett, s belesodortatva a közel lefolyt évek követváltásai mozgalmába: a régivel teljesen homlokegyenes állást foglalt, s ha üldözöink számát általában véve nem is képezi, de részben vagy semleges, vagy határozottan elleneink táborához hajlik.

Távoli esemény, de sajnós, helyzetünk felvilágosításához s egy részben állásunk megértéséhez minden esetre anyagot

vérlázítóbb-e, hogy ő, ki mint egykori zirezi növendék az „Áldor“ nevet, melyet vallásos elbeszélései alá irt, most a kath. egyház intézményeinek folytonos gyalázására használja? Tudnia kellene, miszerint a stolaris jövedelem, a pénzérti imádság, nem a lelkészkező papság akaratából foly, s hogy minden órában kézen van ezen jövedelmétöl elállni; csak tessék más uton az existenciáját biztosítani, az „ó népem“nél.

Ribári a budai famosus tanácskozományban, mint állami tanár, jaratlanságának kettős jelét adá, azt állítván először: hogy a benézések és eziszterezíták 300 ezer hold földdel bírnak, másodsor, hogy a setétség terjesztői. Egy „elégéses“ gymnasiumi tanuló megmondja: Braziliának v. Chinának mily nagy a kiterjedése. Ezt tudnia kell a tudomány iránti hajlamból, habar tényleges hasznát sohasem veszi is. Azt pedig, hogy mily nagy kiterjedése van egy hold földnek s ehhez hasonlítva 300 ezer holdnak: az együgyü parasztember is legalább megközelítőleg képes meghatározni. Ilyent, ha tetszik a kérdéses szerzetek birtokain ezert állíthatunk elé, a kik R. urnak a szemébe nevetve, azt mondanják, hogy a két apátság birtoka a tulzott számnak $\frac{1}{4}$ -át teszi csak, vagy igen esekélylyel többet. Ezt, magábanvéve észrevételre sem méltattuk volna, ha szölo rágalomra nem használja fel lehozását olyképen, hogy: ime e két gazdag szerzetnek ennyi javadalma vagyon, s mégis a „setétséget terjesztik.“ Ez más szóval annyit tesz, hogy ezen tetemes birtokból az egyháza s államra nemcsak haszon nem háramlik, hanem mindkettőnek kárára vagyon. Tessék a száz év előtt elkobzott egyházi javadalnak állapotát megtudakolni, s csakugyan 300 ezer holdról befolyó évi jövedelmet a kérdéses két szerzetnek — a roppant adó mellett — a közzóra tett évenkinti kiadásával összevetni: majd meglátandja a kérdés megoldását: ezélszerü-e az egyházi vagyont az állam kezelése alá bocsátani?

Igaz, R. ur szelleme előtt ennél sokkal csiklandóbb tárgy lebegett, t. i. a kolostorok eltörése, azért mellőzte a finantialis részletezést; s habar indítványával ezélt ért is: a káröröme egy hajszálnyit okot sem adunk az által, hogy jalkiáltásokban törjünk ki a halálos ítélet fölött, még akkor sem, ha az, egyedül a budai nyárs-polgároktól függne, tessék csak tolni az események szekerét: mi készen állunk! Az 1848 iki események sem leptek meg bennünket váratlanul; ezen szívósság az, mely önöknek nem tetszik, mert szellemi előbbségét kaján szemmel nézik, azért huzzák a vészharangot intézményeink fölött. Ezt tette velünk a Bach-rendszer uralma is, mert részben „rebellerek“, részben tulhajtó „magyarok“ voltunk. Lehetetlen volt fel nem ismernünk a Klemannféle években egy német-szláv propaganda tervezését, mely a „Staats-Gymnasium“ jelöltjeiböl állandott, a kik közé természetesen a leg-gutgesimnt-ebb vidékekböl válogattak jól hangzó nevű ifjakat; ezek feladata leendett a civilisatori fáklját magasan tartani, fennen kérkedni, s a tanítórendek institúciójára az üszköt, kormot szórni. R. ur halásan viszi szerepét — Valóban felötő dolog, hogy a közoktatásügyj miniszterium székhelyén a tanítórendek ellen országos vádak emeltetnek minden utóbbi hivatalos rendreutatisás nélkül!

nyujt. Nemis ok nélkül vettük fel a méltatlan bántalmazásokat ismételve „viszhangjaink“ keretébe, mert míg egy részről a jözan haladás és hasznos koreszmék zászlóvivőinek készsége

A „Kath. Néplap“ ez idei „Heti krónikái“ elég határozot-
tan bonzolgtatják s megróják az országgházban történt kath. el-
lenes kifakadásokat, igen helyesen jegyezvén meg, miszerint

„a katolikusokat ismét egy protestáns, tudnillik Pulszky védelmezte;“ — mert kath. követeink, kik eget földet ígérve, általunk jutottak az országgházba, mandatumokon alulinak tartják a katolikus ügy mellett szót emelni.

De mindezt ne mi magunk egymásnak mondjuk el, mit ugy is tudunk, hanem ugy beszéljünk, hogy szavunkat 8 millió kath. hallja meg, és értse meg.

Azért tehát „Katholikus Néplap“! ujjá alkotandó kedves alakodban köszönts be hozzánk! Hozd meg a „szent hajdan gyöngyeit“ gyermeked elbeszélésekben s Doré elragadó rajzaiban, melyeket népünk vallásos áhitattal olvasand, szemlélend!

Hozz tanulmányos történelmi adatokat hazánk eseményeiből; hozz ragyogó példákat az erkölcsi világ köréből; éleszd fel a szunnyadó vallásérzületet; vezesd vissza medrébe a féktelen indulatok árjait, és vond bizalmas családi körbe a hívek tagjait, adván nekik kedélyes és hasznos olvasmányt s gyakorlati útmutatást a földmívelés, kézműipar és főképp a „természet könyvéből“, *) hogy gyakorlati s öntudatos észlelet által ismeretöket bővítsék, s ingadozó, sokszor babonás hiedelmökből valahára kitisztuljanak. Hozz a népszerűs, valamint a polgári törvények cikkelyeiből gyakorlati magyarázatot, hogy híveink lelkében a „vallási s politikai lelkismeret közti meghasonlás szirtei elkerültetvén, a katolikus önértzet általános fölemelkedése lehetővé váljék.“

(Jákob és Ezsau kibékülése.)

kezet nyujtunk, ugy más részről a jogtalanú megtámadóknak, üldözöknök bátran szemökbe akarunk nézni, s a rágalmakat az igazság fegyverével visszatörölni, s legyözni.

*) Tisztelt cikkiró ur, mint a természettudományok egyik avatottja e czél elérésére bizonyosan szintén segédkezet fog nyujtani, a mire tisztelettel kérem is.

Szerk.

A p u s z t á r ó l.

II.

„Meghült a lég, vidul a határ.“

Ez azt jelenti, hogy elérkezett a tavasz, a golyák és a fecskék ismét megjöttek, mert érzik, hogy nálunk is kezd jobb világ lenni, de jó lett volna, ha kivételesen ez évben bundát hoznak magokkal, mondhatom hasznát vehetnek.

Sajátságos életmódot követnek e szárnyasok, tavasszal megjönnek, és még az ős beköszönte előtt eltávoznak, mikor még meleg van, és elég táplálékot találnak. Ki mondja meg nekik, hogy rövid idő múlva:

„Hervad már ligetünk s diszei hullanak,
Tarlott bokrai közt sárga levél zörög?“

Ha ezek ninesenek nyáron át nálunk, rémitő módon elszaporodnának a kigyók, békák, kaboczák, a különféle rovarok, ezek képezvén táplálékukat pusztításuk által gátolják a tul-szaporodást. Télen nines rájuk szükségünk.

Lám a Gondviselés mily szépen intézett el mindent az ember javára, még a szárnyasokat is a beléjük öntött természeti ösztönök által az ember hasznára és segítségére rendelte! Ezen természeti ösztönüknél fogva előre megérik és tudják az évszakok változásait, hogy mikor lesz nálunk tavasz, mikor találnak maguknak nálunk elegendő táplálékot.

Sokat lehet e vándor madarak életéből tanulni. Valahányszor nyár végefelé eltávozni látom, eszembe jut a közmondás: „Nem mind barát, aki rád mosolyog!“ De igaz is; míg jól megy dolga, úgy meglepnek az ugynevezett jó barátok, mint tavasszal a méhek a virágzó fát, de ha baj ér, nem ösmernek, eltávoznak tőled, mint eltávoznak a zord idő közeledtével a vándor szárnyasok vidékünkéről. Nem tagadom, találkoznak nemes szívű emberbarátok, kik teljesítik, mit a szép lelkű költő, Tompa Mihály mond:

„De akit szeretünk míg ajka mosolyog,
Bubánatában is legyünk osztályosok!
Vegyük el a csapást, mikép a jó napot,
S egymást ne hagyjuk el, ha minden elhagyott!“

Mindamélt, hogy a keresztény erkölestán egyik alapelve: Mindegyikről jót kell föltenni, mielőtt az ellenkezőről meggyőződünk volna, mégis nem árt szemelött tartani: Hígy, de meglásd kinek? Ha csalódni nem akarsz, légy kissé bizalmatlan mások iránt, és ne hígy el mindent, legyen az jó vagy rossz, az első szóra, idővel majd kibujik a szeg a zsákból, majd megvállik mi lesz a mustból: ezet-e vagy zamatos bor?

Azt mondja egyik népdalunk:

„Késő őszkor jár a fecske messzire,
Csak tavaszkor tér meg ismét fészke.
Bár messze jár hegyen-völgyön és síkon,
Hej de mégis azt eszegei: jobb otthon!“

Ugy van, mindenütt jó, de legjobb otthon, nines is mássa az apai háznak, hol a megszokott házirend, törvény erejére emelkedve korlátok közt tartá a családbelieket, és a fiu vétekek tartotta tőle eltérni. Mai nap, úgy látszik azon ősrégi házirend fölbomlott, a reggeli és estéli házi ájtatosság, a szombati közös olvasóvégzése, az ünnep és vasárnap jámbor olvasgatás, és több ehhez hasonló házi szokások, megszűntek. De meg is látszik e hiány nyoma a társadalomban.

A vándor madaraknak két hazájok van, és ők megtalálják, még vezetőre sines szükségök. Nekünk is két hazánk van,

mi is utazunk, vándorlunk egyik hazából a másikba: nines itt maradandó városunk. De elérjük-e? Ha a vezető, az édes Megváltó, és az általa alapított egyház utmutatása után indulunk, elérjük a másik hazát is, különben ezelt tévesztünk és oly helyre érkezünk, ahová érkezni nem szándékoztunk.

Mennyire iparkodnak földi hazánkat boldoggá, virágzóvá tenni, de nem igen akarja a sok fáradozást siker koronázni, és hozzá a másik hazát is veszélyeztetik.

Sajnálatos jelensége korunknak, látni, mint törekednek a kereszténység éltető szellemét az oktatásból, törvényekből, s erkölestánból kiküszöbölni, és mindezt csupa boldogság iránti vágyból! Keserü tévedés. Montesquieu a „törvények szelleméről“ irt híres munkájában mondja: „Csodálatos dolog, a keresztény hit, mely csupán a jövő élet boldogságára látszik irányozva lenni, a földi élet boldogságának is alaptényezője.“ Jó volna ezt megszivlelni a törvényhozóknak, hirlapíróknak, akkor talán nem sértegetnék az egyházat. Jól mondotta rólok aki mondotta: szabadelvűek akarnak lenni, és nem tudnak igazságosak lenni. A jelenleg uralkodó társadalmi bajokat csakis az egyház közreműködésével, befolyásával lehet megszüntetni, az állam a törvényhozás egymaga nem képes, és mégis mily ellenségeskedés az egyházzal.

Jól van, zárjátok ki, de jön idő, midőn kísérletek hajótörése után, segítségül hívjátok, és a mennyire iparkodtok most külön válni, annyira ohajtani fogjátok az egyesülést, mert: „Az evangéliom, iskolája a szabadságnak, következetes ellenzéke a fejedelmek zsarnoksságának ép úgy, mint a népek féktelenségének, való és leghelyesebb megoldása a legfontosabb társadalmi problémának: meglegedetté tenni a szegényt és biztosítani nyugalmát a gazdagoknak.“ (Cantu Caesar). Ime a ti törekvésteket az egyház alapításától fogva folyton valósítja, csak ne akadályozzátok útjában.

De már messzire is tértem a madaraktól, pedig még van más mondanivalóm is. Tehát hasonlólag a madarakhoz mi is vándorlunk egyik hazából a másikba. Minden ember élete vagy mennyországba menetel vagy pokolba menetel, mi attól függ: mily irányban indulunk. Vezérünk a kereszt utját mutatja. Kövessük!

„Életem folyóján büszél lengedez,
Életem folyóján tört sajkám evez;
Rajta utazólag vérző szívem ül,
S messze ismeretlen part felé röpül.“

Egy esíllag vezérel a hit esíllaga!“

A vándormadarak, de a többiek is, fészkeiket kezdettől fogva egyformán készítik; nines náluk változás, újítás, haladás az építésben. Önmagában véve némely madár fészke oly remekmű, hogy az ember nem képes utánozni, de az ember saját művein folyton változtat, javít, újít, szóval halad. Bizonyos értelmiséget nem lehet eltagadni a szárnyasoktól sem, de eszük nines, míg az ember esze által uralkodik és hálójába keríti a legvadabb, legfélénkebb szárnyasokat is. Csak az sajnós, hogy némelyek, Istennek ez ajándékát, az észrt rosra használják önmaguk és mások romlására.

De elég legyen ennyi; ugyis „megenyhült a lég, vidul a határ“, menjünk ki a szabadba munkálni. — Isten velünk!

Heti krónika.

Pest, május 7.

(—ss—) Gróf Batthányi Lajos ünnepélyes temetése véglegesen így van megállítva: A koporsó vitelére egy alpakkával gazdagon ékített halotti kocsit fog szolgálni. A bakot gazdag ezüst himzet fogja fedni kétfelől a Batthányi-család ezüst-himzett ezimerével. A fogat hat szép, egészen ujon szerzett ménből lesz összeállítva, a kocsisok és az előlovag magyar gyász-egyenruhában. Mindenik lovas egy magyar diszruhás eseléd vezeti a féknél fogva. A kocsit a legfényesebben lesz kiállítva, s csak júniusra lehet készen. Ezenkívül még 6 gyászfogat.

A koporsó felállításához egy különféle gyászjelvényekkel díszített gyászravatal szolgálandó, rajta a gazdagon aranyozott, s fehéren márványozott érekkoporsó, görög stylen készítve. A világitáshoz 18 darab 1 öles viaszgyertya, a falakra 12 darab alpakkába foglalt ezimer 2 1/2 öltre a talajtól.

A muzeum lépcsőzete fekete posztóval lesz borítva. A 8 nagy oszlop fekete fátóval esigalakulag bevonva, az oszlopok felett álló muzsza csoportozat középső alakjának kezéből gyászfátyol fog lengeni. Az oszlopok mögötti 6 fülke feketén befedve; az utolsó fülké pedig országos, városi és grófi ezimerekkel díszítve. A bejárás a kerek terembe, hová a hulla betétni fog, valamint a falak és a plafond is fekete orleánnal s néhol fehérrel borítva. A koporsó zölden bronzírozott részből lesz. A temetőnél a sz. ferenczrendi atyák fogadják a halottat, s a következő napon, t. i. június 10-kén a belvárosi plebánián lesz ünnepélyes gyászmise.

— A l a t t y á n b ó l f ő t. J u s t u s J ő z s e f p l e b á n o s u r m á j. 1-ről ezen, az ottani nép épületes vallásosságáról tanuskodó levelet küldte be hozzánk: „Engedje meg, hogy becses lapjában szavakat kölesönözsek azon örömmünnek, melyet Alattyán községe mainapon tartott. — Ma szenteltetett föl ugyanis azon díszes vaskereszt, melyet községünk főutczáján helybeli lakos Z r u b k a I m r e és hitvese T ő t h J u l i a n n a I s t e n d i e s ő s é g e r e 7 0 0 forinton állítottak. — A szentelést az érdemekben gazdag főt. P á j e r A n t a l a p á t u r v o l t s z i v e s e l v á l l a l n i. — Ezen ünnepély alkalmával e kereszt alá ohajtottam volna én állítani ama népboldogítókat, hogy lássák és olvassák a romlatlan nép arczáról a meggyőződésből eredett vallásosság tiszta kinyomatát, mely egyetlen vigaszuk a földi lét ezernemű szenvedéseiben; ezen kereszt alá ohajtottam volna ama népboldogítókat, hogy lássák és meggyőződjenek, mit tesznek akkor, midőn avatatlan kezeikkel vakmerően markolnak be a jámbor nép szívébe, hogy gyökerestől kitépjék abból a vallásos meggyőződést, s Isten helyett a földiek imadását plántálják be abba. — Vigyázzanak ama népboldogítók, hogy mint márványlapról a rálövött golyó: úgy a vallásosság által fölvértetett magyar nép melléről az ő fejükre vissza ne zuduljon ama veszedelem, melyet ők ez által Jézus egyházának okozni akarnak. — Nem mellőzhetem hallgatással még azt, hogy egyházközségem a mai naphoz hasonló ünnepélyekben mennyire gazdag. Egy éve mult, s híveim buzgósága 352 forinton 14 statióképpel díszítette föl templomom falait. A mult őszzsel — egy jó teremés — özv. T ő t h I s t v á n n e szül. Kiss Erzsébet 320 frton a föltárt ajándékozta meg Hofrichter pesti művésztől új oltárképpel. — De templomomnak a legnagyobb öröm a jövő ősze van föntartva, midőn B a k o s K á r o l y c z e g l é d i m ű v é s z t ő l 1 4 3 0 f o r i n t o s 1 2 - v á l t o z a t u u j o r g o n á n k megszólal, mely tetemes költség hat év alatt nagyobbbrészt a jó hívek ajtatos adakozásából jött és jön össze. — Az Isten áldásának lehetetlen elmaradni az ily néptől!”

Ausztriában a katolikusok mindenféle nagy tevékenységet fejtenek ki, s a liberalismus alapostolai már nem tudják palástolni aggodalmaikat, hogy a jövő választáskor oly képviselők fognak választatni, kiknek katholiuus érzelmek s józan politikai gondolkozása egész ellenkezője lesz azon szellemnek, melyet eddig a reichsrathban tapasztalni alkalmunk volt. — A kath. politikai párt vándorgyűléseket tart s fölvilágosítja a népet a reichsrath eddigi működéséről. Ezen mozgalom például szolgálhatna nekünk is, kik még mindig zsebrerakott kezekkel nézzük, hogy kovácsolják a fegyvereket ellenünk, hogy jogainkból kiforgassanak.

Francoziaország. A francozia császár élete ellen legközelebb összeesküdtek. Akkor akarták életét venni, midőn a ló-futtatást vala megtekintendő. Ezen eseményt a francozia lapok így adják elő.

A rendőrség, mely, hírt vette, hogy a Párisba hozott bombák száma meghaladja a százat, melyek közül azonban csak vagy 30-at volt képes felfedezni, a szokottnál nagyobb éberséggel vigyázott.

Hír terjedt ugyanis, hogy a császár, a császári hggel egyetemben, meg fogja látogatni a máj. 1-i futtatásokat; mindenki meg volt tehát győződve, hogy a császár el fog jönni.

A rendőrség kétségkívül számított e hírekre, hogy fontos elfogatásait végrehajtsa s ez okból a bejáratoknál minden előkészületek megtették. A csapda fel lett állítva, s az egér nem késétt eljönni.

Két óra tájban egy uri egyén lépett ki egy bérkoesiből, a nagy bejárat felé tartott, majd a folyosóra lépett.

Alig tett itt tíz lépést, midőn egy csapat rendőrbiztos rávetette magát, leterítette a földre, rögtön megkötözték, s betömék a száját, daczára dühös ellenállásának, s egy künnálló bérkosiba vivék.

Mindez oly sietséggel történt, hogy alig husz ember vette észre a történeteket.

Csakhamar híre futott, hogy a rendőrség fontos elfogatást eszközölt; hogy az elfogott egyén a forradalmi bizottmány ügynöke; hogy több compromittáló irat, gyilok és revolver találtatott nála; hogy feladata volt a császárt a futtatások alkalmával megölni.

Este az elfogottnál házmotózás tartatott, mely alkalommal több revolver, bomba, s nagymennyiségű pikrinkali találtatott.

Az elfogott neve Beaury. Ugyanez este elfogatattak több mások is.

A talált bombák két egyenlő nagyságu félgömböt képeznek, melyeket egy karika foglal egybe, melyhez a két félgömb srófolva van. Kívülről 18 nyílás van vágva az öntött rézből készült gömbre. E nyílásokon a lég behatolván, az nagyon növeli a bomba rugerejét. E nyílásokban csövek járnak, melyek igen mozgékonyak. Belül a bombában 4 üvegeső van, melyek egymástól átellenes távolságban állnak. A köztök levő ür szegekkel van megrakva. A bombából kiálló csövek egyike horog formán áll, és pedig úgy, hogy a kéz három ujját bele lehet illeszteni. Innen kell a bombát elröptíteni. A legkisebb rászokás vagy ütődés az üvegesöveket eltöri és a bennök foglalt anyag, melyet roppant rob-erővel bírónak ismerték fel a vegyészek, szétrobban és környezetében mindent összerombol.

Rövid hírek.

— A belga királynét fivére, József főherceg Bécsből Alcsuthra kísérté, hol a királyné az egész májust fogja tölteni. E hónapban rövid időre Pestet is meg fogja látogatni.

— József főg Karádon (Somogy megyében) az ottani zászlóalj megtekintvén, a főtiszt. plebános urnak volt vendége.

— Ft. Spöner József soroksári plebános urat, ő Felsege váci kanonoknak kinevezni méltóztatott.

— Stojkovic Arzen budai görög keleti püspök, a karloviezi érsekség administratora titkos tanácsosi méltóságot nyert.

— Az első honvédszászlóaljnak zenekara is van. Egyenruhája: kék attila, vörös esakó, vörös nadrág és huszár esizma.

— Ghyezy Ignác országos képviselő meghalt. — Béke hamvaira!

— Ft. Bonnáz Sándor esanádi püspök ő execa azon megyei segédlelkészek fizetését, kiknek illetéke a 200 frtot nem fti meg. saját pénztárából 200 frtigkiegészítette, ezen kívül 20 legidősb segédlelkésznek 50—50 frt évi kegydíjt utalványozott.

— Megjelent Talabér hitelemző beszédeiből az I. kötet X. — s II. kötet I. füzeté.

— Ft. Dánk Agáp a széles körökben ismeretes szentferenczrendi szerzetes, ki utóbbi időben Romában lakott, mint őszinte részvételt halljuk, mult szombaton éjjel meghalt. Béke hamvaira!

— Az 1849-ben Buda ostrománál elesett honvédekért f. hó 21-én a budai krisztinavárosi templomban ünnepélyes gyászistentisztelet fog tartatni.

— Hajnalld Lajos érsek ő execa a magyar akadémia számára Romában saját költségén a Corvin-Codexeket másoltatja.

— A honvédszászlók fölszentelésének ünnepélyére mindenütt készültek folynak, Klotild főhercegnő a budai 63-ik és jász 50-ik honvédszászlóalj zászlójának keresztanyja. A budai zászlóalj számára készült szalag aranyhímzettü veres bársony e fölirattal: „Lobogj diadalmasan hazánk dicsőségére, Klotild főhercegnő a budai 63. zászlóaljnak 1869.” A jász zászló fölirata: „Örök diadal kísérje dicső pályádat, Klotild főhercegnő a pest-jászsági 50. honvédszászlóaljnak 1870.” Andrassy Gyuláné a kolosvári 30. honvédszászlóalj számára készítettett egyet. Felirata: „Vezessen bátorság, kövessen dicsőség. Gr. Andrassy Gyuláné a kolosvári honvédszászlóaljnak 1869.”

— Fiumében mult hó 28-kán földrengés éreztek.

Gazdaság.

Pozsonymegyében a szőlők mind elfagytak annyira, hogy még középtermést sem várhatni; a gyümölcsfákban is van kár, de nem oly nagy. Az őszi vetések sem igen jők. A tavaszi elkészt, eziránt nincs a gazdáknak nagy reményök.

Pest megye pilisi kerületében és a szomszédos fehér-, esztergami, komárommegyei vidékeken tiszta buza, rozs és repeze jól, helyenkint kitünően áll. A szőlőkben a nagy hideg a rügyeket megsemmisítette. Gyümölcsben kevesebb kár tapasztalható.

Bihar megyében a mult ősz igen kedvező volt a növényzetre. A folyó év elején a kalászosok, kivált a repeze igen gazdagon állott. Azonban a nagy hideg miatt a gazdák a tavaszi munkával elkéstek. Az őszi vetések állása meglehetősen szomorú, a jó buzákat sokat szenvedtek. A késői vagy sovány buzákat jól megmaradtak. A rozs szintén szenvedett, de állapota nem aggasztó. A kézzel vetett repeze jobbara kivészett; a sorbavetett kiállotta a telet és reményt nyújt. Szőlőkben nagy a kár, a gyümölcsfák keveset szenvedtek.

Arad megyében az őszi esőzések miatt későn vetettek, úgy hogy a buzának nagyrészt tavasszal kellett volna kikelni, ha az erős fagyok nem akadályozták. A buzavetéseket a tava-

szí fagy nagyon elesigázta, helyenkint elpusztította. A kifagyott buza helyett árpát vagy takarmányt kellett vetni. A rozs kevesebbet szenvedett. Szőlő nincs. A gyümölcsfák közül a barackfélék ágai mind elfagytak.

Sopron megyében az őszi buzának és rozsának a fagy nem ártott, de a rozsokat, itt-ott a buzákat is már a mult ősszel hernyók és kukacok pusztították. Általában szólva a vetések soványak. A fekete szőlőfajok jól teleltek, de a fehérek, különösen a nemesebb fajok harmadrészben elfagytak. Gyümölcs kedvező időjárás mellett sok várható. Sopron megyében kedvező időjárás mellett még jó termés lehet.

A hangyák kiméltése. Poroszországban elrendeltett a hangyák kiméltése, különösen az erdőkben. Be van bizonyítva, hogy a hangya kárt nem okozhat, ellenben a férgek tojásainak a fákrol elpusztítása által nagy hasznot hajt, s ha nem pusztítatják, számos erdei betegséget megakadályoz.

Társulati értesítő.

Kimutatás a Szent-István-Társulat igazgatóságához küldött pénzekekről: Nagy György győri theol. tanár 300 frt; Mester István esperes, nagyigmándi pleb. 9 frt 45 kr; Pintér Endre keszthelyi gymnas. igazgató 28 frt 35 kr; Csathó Alajos esperes, mezőtúri pleb. 20 frt; Beller József apát, miskolci pleb. 96 frt 65 kr; Madarassy Lipót jászói prem. r. kanonok 31 frt 50 kr; Czeizel Venczel székesfehérvári kapl. 3 frt 15 kr; Peska Ferencz veszprémi szentszéki jegyző 53 frt 55 kr; Miklosovich Alajos esperes, gutai pleb. 14 frt 42 kr; Bányász Sándor pleb. 248 frt 85 kr; Pachmann Dániel ivankovói esperes és plebános 25 frt 20 kr.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

Az esztergami főegyházmegeyéből: nagykosztoláni kerület 2 ft 42 kr, budai főkegyelet 69 ft 40 kr, budapesti kerület 24 ft, dumaszerdahelyi 12 ft lévai 5 ft 4 kr, vadkerti 2 ft 88 kr, lekéri 5 ft 59 kr, nagyvezényi 24 ft 76 kr, hédervári 39 ft 80 kr, sz. jános 2 ft 16 kr, cifferi pleb. 53 ft 70 kr, összesen 241 75

Az egrí főegyházmegeyéből: a polgári alesp. kerületben: Emőd 2 ft 26 kr, Mály 1 ft 44 kr, Onod 8 ft, Polgár 2 ft 20 kr, Sajólad 20 ft, Sajószöged 1 45 kr, Tiszakürth 2 ft, Tiszapalkonya 2 ft 88 kr; — várkonyi alesp. ker.: Arló 1 ft 90 kr, Domaháza és Sajónémeti 1—1 ft, Várkony 1 ft 85 kr; — egrí alesp. ker.: Bakta 72, Bátor 7 ft 20 kr, Eggerszalok 4 ft, Felnémet 1 ft 8 kr, Felsőtárkány 5 ft 40 kr, Kistállya 72 kr, Novaj 1 frt; — középhevesi alesp. k.: Aldebrő, Kerecsend, Fegyvernek, Kenderes, Török-Szentmiklós 1—1 ft, Kápolna 4 ft 95 kr, Tiszapüspöki 1 ft 44 kr; — felsőpatai alesp. ker.: Apez, Fanesal Horth, Pata, Szurdokpüspöki, Tar 1—1 frt; — középpatai alesp. ker.: Alsó-Gyöngyös 2 ft, Solymos 5 ft, Gyöngyöshalász, Gyöngyösoroszi, Markaz, Saár, Visonta 1—1 frt; — a-jászsági alesp. ker.: A.-Sz.-György 2 ft 73 kr, J.-Ladány 2 ft, J. K.-Er 7 ft 74 kr, Mihálytelke 8 ft 64 kr; — a rakomazi alesp. kerül.: Rakomaz 5 ft, Szentmihály, T.-Eszlár, T. Lök, Uj-Veneselő, Zalkod 1—1 frt — összesen 131 59

A rozsnyói egyházmegyéből: füleki kerület 20 ft, vagendrüsszeli pleb. 7 ft 20 kr, putnoki ker. 4 ft, grammj ker. 2 ft 60 kr, mátrai ker. 72 kr, összesen 34 52

A „M Állam” szerkesztősége által beküldetett 50 3

Néhai Almásy István volt madarasi pleb. ur hagyatéka 10 —

Pető Dömjén apát, Kovács Romuald prior 1—1 ft, Polgár László, Spáth Fulgent, Novák Odön, Pauer Ignác, u. ő a m. évről, Nagy Lénárd 72—72 kr. ősz. 6 32

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lipót-utca 11. sz.) — Felelős szerkesztő: Füssy Tamás.

Pesten, nyomtatott az „Athenaeum” nyomdájában 1870. (Barátok tere 7-dik szám.)